

nserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo
(administracija) in ekspedija na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. —
za pol leta . . . 6 " —
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna
števil. 190.

Izhaja po trikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Zopet prazno delo.

Vedno više kipe valovi na Turškem s čedalje večjo nevarnostjo preteči kristijanom. Vnel se je turški verski fanatizem, tisti strašni fanatizem, ki spremeni človeka v tigra, tista krvoločnost, pred katero se je nekajdes tresla vsa Evropa. „Boj za Islam, za preroka“, se utegne kmalu strahovito razlegati po Turčiji, vihrati grozoviti Muhamedov prapor in gorje potem vsem kristijanom, ki ne bodo dosti močni, da bi se ubranili ljutih Turčinov! Prva znamenja o tem so se že pokazala. V zadnjem listu smo poročali o umoru nemškega in francoskega konzula, ki se je zgodil vsled verskega fanatizma, zdaj smo zvedeli o še strašnejši dogodbi v Priedoru na bosenski zemlji. Tam so dušmanini planili nad kristijane in pričeli splošno klanje; vojaki, ki so pod poveljem Selim-paše tam bili, niso branili neoboroženih kristijanov, ampak so z druhalijo vred ropali po krščanskih hišah. Slišati je še o več manjših dogodbah te vrste tudi po drugih krajih.

Vsled tega je zgrabil grozen strah vse kristijane na Turškem. Po vsi pravici trepetaje pričakujejo dneva, ko se bo po vseh turških mestih pričelo splošno klanje kristijanov. Kakor poročajo nemški listi, je ruski poslanec Ignatiev sam spoznal kristijanom pretečo nevarnost in svojemu caru to poročaje zahteval, naj vlade v Carigradu zahtevajo izdatno poroštvo za varnost kristijanov.

Toda kako poroštvo je dobiti od vlade, ki je sestavljena iz najhujših sovražnikov krščanstva! Recimo, da bi bila sultana volja brzdati versko divjost svojih podložnih, ali ima tudi moč? Splošna misel je, da je sultan onemogel, da

je bojaželjna, krščanstvu sovražna stranka močnejša od miroljubne in zmerne, in da je dokaz resnice tega novo ministerstvo, ki pomeni pogubo kristijanom. Če bi sultan imel voljo in moč, zabraniti krvavi boj in bosensko-hercegovinsko (zdaj tudi že bulgarsko) štrečno razmotati na mirnem potu s posredovanjem evropskih vlad, kako pa potem to ministerstvo, ki je prav res zaušnica vsem evropskim vladam, ki si prizadevajo ustaviti prelivanje krvi?

Novo turško ministerstvo, čegar imenovanje je osupnilo in vznemirilo vso Evropo, je pač res prava persiflaža vseh reformnih načrtov. Med tem, ko se v Berlinu tri velike oblasti, Avstrija, Rusija in Prusija, dogovarjajo o novih načrtih, po katerih bi se dalo izhodno vprašanje rešiti, imenuje sultan ministerstvo, o katerem se že naprej vé, da za besede miru ne bo imelo ušes. Kaj tedaj čaka nove predloge, katero so sklenile vse evropske oblasti podati Turčiji? Bode jej ista osoda, kakor je bila Andrassy-evi, čeravno je Gorčakov zdaj vstopil se na čelo posredovalcev. Turek je Turek, on ne pozna človeškega prava, njemu je vsak „gjavr“ (pes), ki ni mohamedanske vere; taka načela ima po koranu ogromna večina Turčinov, in mala peščica tistih, ki so se nekoliko evropsko olikali, te večine ne bo brzdale, kedar verski fanatizem povsod do vrha prikipi.

Andrassy se je s svojim „mešetanjem“ prav pošteno blamiral, dasiravno so njegovi načrti bili prav pohlevni. Gorčakov, oče novih načrtov, je že nekoliko silnejši, on zahteva več. Andrassy je svoje načrte namenil le za Hercegovino in Bosnijo; o drugih turških deželah ali celó o Srbiji in Črnigori v njih še govori-

jenja ni. Gorčakov pa zahteva, da se reforme raztegnejo čez vse turške dežele, v katerih bivajo kristijani, ali z drugo besedo: da se kristijanom po vsej Turčiji dajo pravice, kakoršne gredo človeku in državljanu. Če bi Turčija teh predlogov ne sprejela ali ne bi mogla dati dovolj poroštva za izpeljavo, potem imá po pariški pogodbi Italija (tedaj ne več Avstrija) posesti uporne dežele tako dolgo, da se reforme povsem dovrše.

Lep načrt, res, to se vidi — če ne bi bilo Turkov. Sultan sam in njegovi civilizirani podložni bi se morda še dali pridobiti za-nj; ali kaj pa Turki, t. j. ljuti muhamedanci, katerim je prerok več nego ves carigradski dvor s sultanom vred? Kaj dalje velika truma turških uradnikov, begov in renegatov, ki se živé le s tem, da žulijo, deró in stiskajo ubogo „rajo“? Ali bodo ti zadovoljni z reformami, po katerih bi prišli ob svoj kruh in bili postavljeni v eno vrsto z onimi, ktere so dozdej kakor pse suvali, trpinčili, zatirali? Ali bi sultan, če bi te reforme sprejel, ne naredil računa brez krčmarja, t. j. brez Turkov?

Res, da dandanes Turek, če tudi bi šel v boj za prerokov prapor, za mohamedansko vero, ni strašen za Evropo; nasprotno bi s takim bojem pričel jamo si sam kopati; toda koliko krščanske krvi bi pretil pred lastnim poginom, koliko bi pokončal, koliko razdjal! Če bi tudi s silo pregnan pobegnil iz Evrope, v kakem stanu bi zapustil dežele, v katerih je njegov meč divjal! Na tisuče in tisuče mirnih kristijanov bi bilo poklanih, na milje krog in krog dežele opustošene, vasi požgane, mesta razrušena.

Da se je kaj tacega nadjati o Turku, to

Ričet.

(Spisal Obadovič II.)

Našega nemškutarja ne moreš bolj v jezo spraviti, kakor če mu rečeš, da prav za prav zna nemški toliko, kolikor slovenski, namreč nobenega prav. „Če že slovenski ne znam — se bo jezil — no! tega me ni sram, ker za ta jezik tako ne maram; ali da bi nemški ne znal — ne, to je preveč razžaljiva trditev, tega se ne pustim natolcevat.“ In skočil bo kviško, te obsul z bolj ali manj lepimi priimki, ali pa ti hrbet pokazal in potem za-nj tebe ne bo več na svetu.

In prav ima, če te dobro ozmerja ali te potem nikdar več ne pogleda, ne tebe, ne tvoje družine, ne tvojih otrok! Saj je pa tudi res neizrekljivo predrzno, odrekati mu ravno to, na kar je najbolj ponosen, tako predrzno, kakor trditev nekega učenjaka, da Prusi niso nemšk narod, ampak neka zmes iz Finov in Slovanov. Morda niste brali, kako so čez tega učenjaka padli pruski listi in ga raztrgali

tako, da, ko bi se bil v zrcalo pogledal, bi bil moral videti v njem strašno nevednega „troteljuna“, kakoršni se nahajajo po gorenje-štajarskih hribih. Pa res! Če bi že trdil, da Prusi so finskega naroda nasledniki, no! to naj bi že bilo, dasiravno je že tudi kolikor toliko nespodobno; ali trditi in celó dokazovati, da „Sedlitz-i“, „Blasewitz-i“, „Kletzinsky-i“, „Wredschitz-i“, „Radevitz-i“ in drugi „itz-i“ in „sky-i“ prihajajo od Slovanov — to je veleizdajstvo. Da bi po žilah sedanjih mogočnih Prusov, ki marširajo nemškemu narodu na čelu, bilo še kaj slovanske krvi! No, veste, da bi bil jaz Prus in bi kdo prišel in mi kaj tacega v zobe vrgel, jaz ne vem, kaj bi storil z njim! Zmastil bi ga, da bi se ne poznalo, je bil li prej človek ali kaj drugega.

Nektere reči so tako nesramne, da človek, če jih vidi ali sliši, bi se strmenja kar v tla vdrl ali okamel. Kaj bi bil storil starorimsk „vitez“ ali „patricij“ z nesramnežem, ki bi mu bil javno očital, da on ni plemenitega rodu, ampak da v njegovih žilah teče kri sužnja! Ali bi ga ne bil isti trenutek dal zverinam za

kosilo ali večerjo? In mislite, da oni učenjak, ki Pruse tako ponižuje, zasluži kaj drugega? Zato sme vesel biti, da se dandanes zverine ne pitajo s človeškim mesom, ampak z drugo robo, in da ga pruski časniki le razglasijo za nevednega nesramneža, za norca.

Da bi Prusi bili mešanci Finov in Slovanov! Kdo more kaj tacega brati in mu kri ne zavre, togota ne izkipi! Kaj je Prus? Najbolj popolna stvar na svetu, s katero se nobena druga ne more meriti, on je najbolj učen, največi junak, najbolj razsvetljen, vreden, da vsi drugi narodi pred njim na kolena padajo. — Kaj pa je Slovan? Pravi Prus bo rekel: Nič, še manj ko nič, tedaj ničla, pa še ne popolna. Rabiti se sme le za slugo, da pravemu Prusu čevlje snaži in mu na konja pomaga, gnoj vozi, na polji dela itd.; k večemu sme davek plačevati in svoje sinove za prusko domovino v boj pošiljati, ko so jih pruski častniki in podčastniki prej pri vajah tako mučili, da so se slednjič tega sami naveličali.

In da bi po žilah pruskih „junckerjev“ tekla taka sokrica, kakor po žilah tega rodu,

je iz prejšnje zgodovine dovolj vtemeljeno, tudi se dandanes še opravičuje, kajti Turek je ostal to, kar je bil pred dve-, tristo leti, ne koraka ni šel s civilizacijo. S takimi ljudmi, ki sami nimajo nič človeškega na sebi, kakor podoba, se tedaj ne more ravnati polahkoma, z rokovicami; treba koga, da se ga vstrašijo. Zato mislimo, da bo tudi evropska diplomacija zdaj začela s Turkom drugače govoriti; to tirja civilizacija, to tirja človeško pravo. Evropa vendar ne bo smela mirno rok križem držati in še le potem prijeti Turka, ko bi njegov fanatizem poklal vse kristijane. Dolžnost je sicer kaznovati vsako hudodelstvo; ali še večja dolžnost je, zabraniti hudodelstvo, če se more. Če bi se na Turškem prigodila kaka „sicilijanska vespera“, ali se bo mogla diplomacija izgovarjati, češ, da je prišla nenadoma, da je toraj ni mogla zabraniti? Ne, gotovo ne! Znamenja so zdaj že preočita, razumljiva tudi takemu, kteremu turška zgodovina ni znana.

„Po toči zvoniti je prepozno“, se glasi naš domači pregovor, kteri velja zdaj vsem evropskim diplomatom in vladam.

Politični pregled.

V Ljubljani, 17. maja.

Avstrijske dežele.

Delegaciji ste 15. t. m. v Budapešti pričeli svojo delavnost. Cesar se te dni podaja tje, da se jim poslanci poklonijo.

Andrassy je 14. t. m. zvečer zapustil Berolin, **Gorčakov** in **Novikov** pa 15. t. m. Obravnave so tedaj končane, pa natančnejega o njih se ne ve. Listi poročajo, da so zmagali nasveti Gorčakovi, ki je priporočal, da se vstajnikom spolnijo želje, ter dovoli vse, kar oni zahtevajo. Ruskega cara je živo ganil telegram Ignatievov, ki je iz Carigrada poročal, da kristijani trepečejo pred fanatizmom turškimi ter prosijo, da bi jih ruska vojna branila. Sklepi berolinski se bodo naznanili tudi drugim evropskim vladam, od Turčije pa se bo zahtevalo za dalj časa pomirje, da se med tem prično obravnave z vstajniki in izvršitev potrebnih prememb.

Vnanje države.

Jugoslovanski vstajniki so se te dni s Turki zopet ravsali pri Stobčiču in Krstenovcu, ki so ju čisto požgali, in pri Sevcih tik ob meji hrvatski. Zmagali so kristijani, dasi je bilo Turkov veliko več. Najhuja bitva

v preteklem tednu je bila pri Klekovcu, kjer je palo 125 Turkov, vstajnikov pa le šest, ker so bili dobro zavarovani. Turki so morali bežati. — Čedalje več znamenj kaže, da se je jel zbuhati turški fanatizem. Hudodelstvo v Solunu še ni poravnano, in že so se Turki znošili nad mirnimi kristijani v Priedoru, ktere so 8. t. m. brez usmiljenja klali. Koliko so jih podavili, se natanko še ne ve.

Iz Hrvatske se poroča, da avstrijske gosposke ostro varujejo mejo in begunom ne dovoljujejo zbirati se ob meji hrvatski. Tudi nekaj za vstajnike odločenega orožja se je konfisciralo. Najbolj se neki odlikuje gosposka gradiškanska.

Ruska vlada hoče na Poljskem z vso silo zatreti poljščino. Tudi nov sodnijski red nima drugega namena, kakor odpraviti pičlo število poljskih uradnikov in nadomestiti jih s prenapetimi Rusi. Komaj tretjina dosedanjih uradnikov ostane v službi, drugim pa se je za dve leti odločila pokojnina in se jim je obljubilo, da jih hočejo drugej nastaviti. Pa dotični uradniki imajo tako malo zaupanja do teh obljub, da skoro vsi iščejo privatnih služeb. — Rzsodba o zneskih do 30 rubljev izročila se je srenjskim sodnijam, ki se volijo po posebnih volilnih zapisnikih. Okrajnim predstojnikom se je po skrivnem naznanilo, da naj se te srenjske sodnije na Poljskem kolikor mogoče zabranijo. — Vsled silnega zatiranja z Rimom zedinjenih katoličanov prikazale so se razne krivovere. Ena izmed njih jela se je po pokrajinah ob Dnjepru tako zelo razširjati, da je vlada sklenila od ovčic svojih zapuščenim popom dajati po 28.000 rubljev podpore na leto.

Turška vlada je zopet odpravila nedavno dani ukaz, da se imajo vsi časniki pred tiskom cenzurirati. — V Solunu še vedno hudo vre; v brambo tamošnjih kristijanov odšlo je tje več ladij, med kojimi je tudi avstrijska fregata „Radetzky“.

Pruski kulturoborci so se zopet skazali prave junake. Razrešili so katoliško rokodelsko društvo v Berolinu in določili, da vse obravnave o cerkvenih in verskih zadevah so politične in se smejo vršiti le pod nadzorstvom slavne policije. Ta določba se bode marsikomu dozdevala čudna, pa je le nasledek sedaj na Nemškem veljavnih načel. Vsegamogočna država, ki si prilastuje pravico določevati o izobraževanju in nastavljanju duhovnikov, o cerkveni disciplini in o pravicah duhovnih pred-

stojnikov, ki zahteva državno cerkev in svoje postave stavi nad božje pravice cerkvene, vero očitvno prišteva političnim zadevam in ravna dosledno, če razprave o verskih rečeh prišteva političnim obravnavam, nad kterimi mora slavna policija čuvati. Če to obvelja, bode vlada primorana še dalje iti. Po teh načelih se morajo tudi pridige in druga cerkvena opravila prištevati k političnim zadevam, ki jih mora opravljati in nadzorovati država, in na mesto cerkve Kristusove imeli bodo državno cerkev prusko, namesto vere krščanske državno vero nemško, in ponovili bi se časi francoskega konventa. Država morda na to ne misli in tega ne namerava, a pomisliti bi morala, da njena načela morajo imeti te nasledke.

Bavarski liberalci so silno razkačeni, da je rodoljubna stranka zavrgla nekatere volitve mnihovske. Da bi se zmaščevali nad svojimi protivniki, stavlil je poslanec dr. Stenglein v imenu liberalne stranke v volilnem odseku predlog, da naj se pravica preiskovati veljavnost volitev, zbornici vzame in izroči posebnemu sodnišču, ki z zbornico ni v nobeni zvezi, in sicer najvišji sodniji. Vladnemu komisarju ta predlog ni bil nič kaj po volji, stranka rodoljubna pa je naravnost izrekla, da tega predloga ne more sprejeti.

Italijanska zbornica je z veliko večino odpravila prisego pri civilnih in kazenskih obravnavah, in namesto dosedanje slovesne prisege, pri kateri je človek Boga poklical na pričo, da hoče resnico govoriti, se bo odsihmal na Italijanskem le reklo: „Prisežem, da bom resnico govoril.“ Zakaj so pridržali besedo „prisežem“, tega ne povedó; to pa vsakdo vé, da tako zagotovilo nič ne velja, če Bog s prisego ni v nobeni zvezi. Laški radikalci so že daleč prišli, pa pojdejo še dalje, ker je bivši poslanec Magyolani pri neki pojedini v Milanu naravnost povedal: „Imeniten mislivec je nedavno rekel, da po aritmetičnih njegovih študijah je vladina oblast v rokah levčnikov zadnja faza zgodovinske dobe, ki se je l. 1848 pričela s konstitucijo Karla Alberta, in se nadaljevala s francosko zvezo v Krimu, z vojsko lombardsko, s preselitvijo glavnega mesta v Firenco in s pridobitvijo Rima. Pa Rim nas je v sramoto pripravil; vprašanja, ki so se imela tam rešiti, so postala še bolj zmedena, in vladi je tam težko pri srcu, namesto da bi bila v zgodovinskem glavnem mestu zadobila večo slavo. Smemo se tedaj vprašati:

ki stoji med evropskimi narodi na najnižji stopinji, ki bi se smel bratiti k večemu z onimi afrikanskimi rodovi, iz kterih so se sužnji v Ameriko vozili?! Ne, ne, pravega Prusa strese groza, če bi kaj takega le mislil. Naj teče po njegovih žilah kakoršna koli, če prav turška kri, le slovanska ne, rajši trpi v životu še „trihine“, kot to.

Iz Berolina v Ljubljano ni daleč — ne zato, ker so po pruskih zemljevidih videti avstrijske dežele s pruskim pasom že do jadranskega morja opasane, tudi zato ne, ker je v Ljubljani zdaj že nekaj pravih Prusov, veliko več pa prusakov; če bi to trdil, bi utegnil kdo zahtevati, naj dokažem, česar bi mi pa slavna c. k. državna policija morda ne dovolila. Da iz Berolina v Ljubljano ni daleč, o tem sem se prepričal po pošti. Nedavno mi je, kakor morda marsikomu, ki je po svetu dobro ali slabo znan, došlo pismo iz Hamburga z vabilom, naj si kupim eno ali več sreček, po kterih utegnem zadeti do 250.000 mark — ne poštne ali pismenih, ampak pravih zlatih; da najbrže ne bom nič zadel, ali če tudi kaj za-

denem, nič dobil (?), to je modri vabilec zamolčal. Zato me pa tudi to, kar je bilo v zavitku, ni mikalo, pač pa zavitek sam in sicer zavoljo napisal. Brati je bilo namreč: „Herrn N. N. in Laibach, via Berlin“. Dozdaj so mi dohajala taka pisma z napisom „Laibach, Krain, Oesterreich“, in za poštnim znakom „Hamburg“ je bil pritisnjen k večemu še „Wien“, navadno pa le „Laibach — Ljubljana“. Ker se pisma navadno pošiljajo po najbližnji poti, ne morem drugače nego misliti, da je zdaj iz Hamburga do Ljubljane bliže preko Berolina, kakor preko Dunaja, in da je pristavek „Krain, Oesterreich“ popolnoma odveč, ker vsak, kdor je v geografiji pruske dežele izurjen (in to mora biti vsaj vsak pruski poštar), že vé za Ljubljano. Kakor sem zgoraj dokazal, so Prusi prvi narod v Evropi, zato tudi v geografiji bolj podučeni, kakor jaz, ker sem le stvar, po ktere žilah res teče slovanska sokrica; vsled tega se ne smem predrzniti do misli, da to ni prav, kar oni vedó, posebno če berem na zavitku pisma naslov: „Laibach, via Berlin.“

Človek se vsak dan kaj novega nauči ali

vsaj vedno kaj novega zvé. Kakor namreč do zdaj jaz res nisem vedel, da je iz Hamburga do Ljubljane po velikonemški karti najbližnja pot preko Berolina, prav tako sem se zavzel, ko sem videl na drugi laški karti Trst in Gorico z Istrijo vred že na Laškem. Kako slabe so pač naše šole! Mene so učili, da vse to je avstrijska zemlja. Zdaj pa je vse za nič, šolske knjige in karte, po kterih sem se geografije učil, in to, kar sem se iz njih naučil. Ali ni škoda za hlače, kar sem jih pri tem raztrgal? Ali smem še kje usta odpreti o geografiji? Ali se mi ne bodo smejali tisti otroci, kteri so že nove karte v roke dobili? Zdaj si bom napravil nove geografične knjige in karte, saj so povsod naprodaj, da se v geografiji ne bom blamiral. —

Le nekaj me že zdaj skrbi. Nemci jemljó Avstrijo do morja k svojim deželam, Lah pa so raztegnili svoj pas čez Gorico, Istrijo in Trst. Ktero karto bi si tedaj kupil, laško ali nemško, da se ne bom zopet zastonj učil geografije?!

Koliko je že ura v politični naši dobi? Prijatelji moji, polnoč je odbila, in opazujte, opazujte jutranjo zarjo, ki vstaja. Pozabimo prepire o nebitvenih rečeh in bodimo vsi edini in čudoviti v skupnem pričakovanju. Pozdravimo tedaj levičnike na krmilu vladinem, zanašamo se na njihove obljube in jih smatramo kot most, po katerem pridemo z viharnega morja na suho.“

Na Francoskem je te dni umrl minister Ricard; ministerstvo notranjih zadev je prevzel kabinetni načelnik Emil de Mercere, ki ima tista politična načela, kakor njegov prednik.

Ker **španjska** vlada hudo stiska severne dežele, preseljujejo se prebivalci biskajskih pokrajin na tisoče v južno Ameriko, ter se hočejo ob reki La Plata naseliti.

Izvirni dopisi.

Iz Kostanjevica, 16. maja. Kaj bo? kaj bo! tako slišim danes zdihovati tega in unega. Kaj bode? vse bo končano! Živina pa muče gazé globoko vodo — kod? po ulicah kostanjeviških. Ženó jo iz mesta na kmete, da v vodi ne pogine. Povodenj imamo zopet, letos menda že v petič. Bila je po zimi dvakrat ali trikrat, bila je velikonočni teden, poplavila nas je pretečeni teden; proti nedelji je stopila Krka vendar v svojo strugo, ali včeraj se je jela vnovič razlirati na vse strani; že zdaj stoji v Kostanjevici više nego pri prejšnjih letošnjih povodnjah, ali vendar še močno narašča, vendar še vedno dežuje! Res, strah nas grabi pred nepreprosljivim elementom.

Pa naj bi že bilo, da nam voda pride le v naša pohljstva, v hleve in druge prostore; škoda se bode res napravilo nekaj, a tega smo vajeni, zato si ne storimo toliko. Ali polje, njive, travniki, ti, ti nam solze izvabljajo iz oči. Že zimske povodnji so v nižavah ležeče setve tu in tam pokončale. Žalostno je bilo. Razlila se je voda velikonočni teden: škoda je rastla, a še smo se tolažili. Pretečeni teden je segla še dalje ter vnovič dala ubogim posestnikom čutiti razdirajočo svojo moč: ražun družega je potonil krompir, fižol, koruza, kamorkoli je zasegla povodenj; seno se nam je poblátilo, da je strah. Ali imeli smo vendarle še tolažbo in zaupanje v božjo pomoč. Voda je jela upadati; v drugič bomo posadili, smo dejali. Prišel bo nov dež, in senó nam boče opral.

Ali glejte, prišel je nov dež še prehitro, a mesto da bi nam blato opral, nam je prinesel novega, Krko pa na obe strani le še dalje raztegnil, pokončal le še več sadunosnega polja nego poprej. Da, žalostno, prežalostno je. Voda še ne bode precej odtekla. V drugič saditi bode težko — prepozno. Pa tudi koliko je revežev, ki semena nimajo! Blago, živina naša nima kaj jesti. Lani je bilo malo sena, zima strašno dolga. Pošla je klaja celo takim, ki je prej nikdar niso kupovali. Plačevati smo jo morali po 2 gl. 50 kr. do 3 gl. cent. Lahko si je misliti, kako smo želeli, da bi že mogli zagnati kamo na pašo svoje izstradane repe, ker prodati jih nismo mogli; ali sedaj — nam je došla pa tako grozovita voda! Na pašo ne moremo — vse je v vodi! Gnali smo živino po večem na kmete, ali pred njo kaj položiti ne moremo. Kje dobiti? Travnike nam je voda zalila, krme pa, katero bomo dobili, ko voda odteče, blago žreti ne bode moglo. — Bog se usmili!

Oh, če je kakova reč potrebna, potrebno je gotovo, kar je sklenil slavni dež. zbor, da

se pregleda, bi li bilo mogoče ali ne, Krko kako regulirati? Hvaležni mu bodo zato vsi ob Krki stanujoči. Pomoči je v resnici potreba. Nekaj vasi je, ktere, smem reči, letos zavoljo vode prav nič ne bodo pridelale.

Tudi k nam, ne samo na ljubljansko močvirje, naj pridejo sedaj cenit gospodje cenilci za reguliranje davkov, in ne bodo deli naših njiv in travnikov v 1. ali 2. in tudi ne v 3. razred, kar bi pač gotovo storili, ako se ne ozirajo na tako pogoste povodnji. Mislim, da njiva, kjer večkrat pšenico ribe požró, pač ne zasluži dejana biti v prvi razred, kakor je hotel neki gospod cenilec.

Sploh rečeno, je pri nas prav žalostno življenje. Veselega popolnoma nič ne najdem. Po polju nas tepe Bog; v gozdu nespamet človeška. Kar je gozd razdeljeval, se z njim ravna v resnici neusmiljeno. Koliko sto tisuč pragov železničnih se je že napravilo in se še bode! Kjer je bil prej zaraščen gozd, vidiš zdaj žalostne goličave. Ali tega ne dela samo nespametni kmet, kakor bi utegnil ta ali uni misliti, ampak tudi učeni uradniki tukajšnje grajščine — kloštra. Res, po sili nam hočejo menda pokončevalci privabiti še šibo grozovite toče, ki je doslej sploh prizanašala kostanjeviški okolici. Da se les seka in prodaja, je prav; ali jako nespametno po mojih mislih pa je, ako se poseka kar od kraja ves gozd brez razložka; ako se pokonča dober les ter sadi smreka, ki tu pri nas nima nikakove cene v primeri z gorenjsko. Raste res hitro, a mehka in puhla je, kakor repa. —

Slednjič smo pa tepeni v Kostanjevici tudi na političnem polju. Zakaj? Zato, ker je vse nemčursko: nemčurji so gospodarji, meščani pa se jim dajo z malo izjemami za nos voditi, kakor jim ljubo in drago. Vzrok je goropadna nevednost. Ne bere ti skoro nihče nič. Zato se ti pripeti lahko pri vsakem drugem volilcu, da se ti bode trikrat pridušil, da je Slovenec, a glas bode vendar dal nemčurskemu kandidatu. Nič veselega ni pričakovati v Kostanjevici za jesenske volitve, ako ne napne malo številce narodnjakov vseh svojih sil, da podučí nevedneže, ki imajo še dobro voljo, ter jih strga nemčurjem iz krempljev. A pri nekterih bodo imeli pravo Herkulovo delo.

Iz Čepovana na Goriškem, 15. maja. Že več kot tri tedne dežuje po naših gorah in večkrat tudi sneg priroma, tako je tudi danes vse bližnje hribe z belo odejo skoraj čevelj na debelo pogrnil; to je pač čudno majevo vreme. Kmetovalci so tukaj sploh še prav malo polja obdelali, ker skoraj neprenehoma dežuje in sneži, toraj bo tudi iz že obsejanega težko kaj, ozimine so po bolj visokih hribih večidel pozeble. Letos se je toraj bati prav slabe letine, in ljudstvo bi moralo zeló stradati, ako bi ne bilo pozimi pri žeblih zaslužka za najpotrebnejšo hrano.

Volitve za deželni zbor so pred durmi, zato mislim, da bi bilo prav, ako bi se že zdaj delalo na to, da bi kolikor mogoče narodnjaki zmagali in tega se je tudi nadejati, ako bomo složno delali; toraj na noge, vrli narodnjaki, da nam v spanji sovražnik ljulike ne zaseje!

Domače novice.

V Ljubljani, 18. maja.

(*Naš rojak Hubmajer*) poroča v nekem pismu do svojega v Ljubljani bivajočega očeta, da je na Srbskem zbral veliko četo ustajnikov, ki se v nekem gozdu pripravljajo, da prestopijo mejo in vdarijo na Turke. Prej je bil v

Švici, potem pa se podal v Beligrad. Kjer pokajo puške za osvobojenje naroda, tje njega vleče, dasiravno zadnje skušnje njegove v Bosni niso bile take, da bi ga boj tam posebno mikati mogel.

(*Iz deželnega odbora*). Nemško gledišče za prihodnjo saisono, toda brez opere, se je oddalo Juliju Fritsche-u, bivšemu poduzetniku gledališča v Budejevici na Českem. Na vprašanje koroškega deželnega odbora, ali deželni odbor kranjski pritrdi nameravani peticiji do vlade, da bi državni zaklad prevzel stroške za deželne in okrajne učiteljske shode, se je odgovorilo, da.

(*V seji odbora družbe kmetijske 7. t. m.*) se je na znanje vzel odpis slav. ministerstva kmetijstva, da po nasvetu subvencijskega odbora dovoli za letos odstop 200 gl. podpore čebelarji družbi proti temu, da se ta družba smatra za podružnico glavne družbe kmetijske. — Opomin ministerstva, naj bi si kmetovalci zavarovali zemljišča pred škodo toče, se razglašá z dostavkom, da je na Dunaji se ustanovila taka asekuracija pod imenom „Providentia.“ — Na znanje sta se vzela dopisa deželne vlade, iz katerih je bilo razvidno, da je deželni odbor županstvom, deželna vlada pa c. kr. okrajnim glavarstvom toplo na srce položila izvrševanje postave od 17. junija 1870 zaradi pokončevanja gosenic, hroščev in drugih škodljivih mrčesov. — Sklenilo se je po želji g. župnika Porente knjižico „Kranjski panj po Dzierzonovi osnovi“ bukvarjema Ničmanu in Gerberju na prodaj izročiti po 20 kraj. Sklenjena je bila uravnana nove volitve podružničnih odborov v Trebnem, Novem mestu in Žiréh; — g. Fr. Flajs, posestnik v Hinah, g. Martin Drnovšek, posestnik v Hincah, in gosp. Fr. Praprotnik, učitelj na Ježici, so bili za ude sprejeti. — Konečno je g. Lasnik odboru napovedal, da 8. junija se začne prvi mesečni smenj za govejo živino v Ljubljani, in prosil, naj bi odbor blagovolil skrbeti za to, da se ta nova naprava, po kateri se živinorejcem nova prilika ponuja, govejo živino v Ljubljani na prodaj pripeljati, razglasi tudi v sosednih častnikih na Primorskem.

(*„Turški list“*) je dr. Bleiweisa v več člankih vsega pregnjetel in zdelal tako, da ne more imeti nobenega rebra več celega — vse zavoljo njegovega deželi in narodu koristnega neumorljivega delovanja v deželnem zboru in odboru. No! če je le po tem kašljanji in pljuvanji „turškemu listu“ odleglo, pa je vse dobro, dr. Bleiweisu tako obiranje gotovo ne moti mirnega spanja, mislimo, da se za to še ne zmeni ne. Vsak si s kako rečjo čas preganja, tedaj mora tudi „turški list“ kaj početi, če tudi le kakor razkačen norec, ali pijanec razgraja in upije nad ljudmi, ki mu niso všeč. Samo ob sebi se razume, da tako razgrajanje ni nobenega odgovora vredno.

(*„Tagblattova“ morala*.) Tridentinski župan, grof Consolati, je na smrtni postelji preklical, da je uno leto v gosposki zbornici glasoval za nove verske postave. Katoliške „Tir. Stimmen“ to poročajo z veselo zadovoljnostjo, kar jim pa naš turški list oponaša, češ, da po tej morali bi človek smel goljufati in krasti, potem pa pred smrtjo preklicati, in dedičem bi ostalo blago in bogastvo, on pa svoje duše ne bi pogubil. Pa to je menda „turška“ morala, katoliška pa ne, in če bi turški list vzel v roke katoliški katekizem, bi pri nauku o zakramentu sv. pokore našel, da grešnik, ki se hoče v resnici spokoriti, mora dano pohujšanje popraviti, vkradeno blago in storjeno škodo povrniti itd. Grof Consolati s

svojim glasovanjem nobenemu ni škodoval na premoženju, pač pa je z njim pohujšal verno ljudstvo katoliško; s preklicem svojim pa je to pohujšanje zopet popravljeno. „Tagblatt“ naj tedaj ne uči morale krščanske, ampak naj raje ostane pri svoji turški, ktera vredniku njegovemu bolj vgaja nego krščanska.

(Porotniki) za prihodnjo dōbo, ki se bo pričela 6. junija, so: Valentin Sturm iz Polič, Karol Dolenc, iz Vipave, Matija Pesjak iz Kamne gorice, Jan. Wukonigg iz Litije, Gašpar Novak iz Hrastij, Pavel Beseljak iz Postojne, Alojzij Kantoni, Janez Perles, Franc Peterca, Pavel Gobatto, Peter Lasnik, Franz Orešek, Peter Toman, Jože Matevž, Franc Regoršek, Miha Pakič, Ferd. Sovan, Miha Krašna, Val. Hörman, Janez Janeš st., Jože Bartel, Franc Strukelj, — vsi iz Ljubljane. Jernej Strumbelj iz Studenca, Kajetan Stranecki iz Idrije, Tomaž Ločnikar iz Viča, dr. Jan. Mencinger iz Kranja, Leopold Urbas iz Idrije, Jan. Triller iz Loke, Franc Videmšek iz Doba, Jernej Kramar iz Las, Ferd. marquis pl. Gozani iz Volčjega potoka, Jakob Lenasi iz Češnjave vasi, Andrej Kališnik iz Trziča, Jakob Brolih iz Guncelj, Štefan Lapajne iz Idrije, Anton Wucherer iz Rečice. Namestniki: Gustav Hohn, Jože Pock, Jože Koželj, Karol Hunterlechner, Jernej Semron, Maks Krenner, Rajmund Šiškar, Jože Hein, Šimon Rister, vsi iz Ljubljane.

(Banka „Slavija“), ki je imela dozdej svoj glavni zastop v Trstu, se je zdaj preselila zopet v Ljubljano nazaj in sicer v hišo št. 10 na glavnem trgu.

(Družba rokodelskih pomočnikov,) kateri načelnik je preč. gosp. J. Gnjezda, je 7. t. m. obhajala 21letnico svojega obstanka. Udov ima pravih 47, častnih pa 12. Premoženja ima društvo, ki vrlo napreduje, v blagajnici za bolnišne stroške 291 gold., 5 obligacij za 450 gold. in v pomočni hranilnici 837 gold.

(„Koncert“) bode napravilo prihodnjo nedeljo delavsko društvo v gostilnici ljubljanske čitalnice z mešanim, nemškim in slovenskim programom.

(Na ljubljanskem mahu) je vsled povodnji sila velika, zmanjkalo je živeža za ljudi in krme za živino, zato se je iz mesta obojega že nekaj tje poslalo. Po mestu se za uboge prebivalce nabirajo darovi in tudi mi smo pripravljani sprejemati in pošiljati jih na pravo mesto. Setev je ubožcem vsa vničena in če se voda ne vleže brž, utegne se še več hiš podreti, ker jih je mnogo pod vodo. Toraj na pomoč revežem!

(Vreme) se je včeraj v Ljubljani nekoliko razvedrilo in solnce se pokazalo izza oblakov. Proti večeru pa se je nebo zopet prevleklo z oblaki. Nasledek neprestanega deževanja in mraza je velika dragina zelenjave na trgu.

Razne reči.

— Cesar so na svojem popotovanju po Dalmaciji v mnogih cerkvah našli izvrstne pa jako poškodovane slike. Nedavno so zaukazali, da se imajo te slike na njihove stroške poslati na Dunaj in izboljšati. Predstojnik dotične c. k. malarske šole se je te dni podal v Dalmacijo, da podobe izbere in pošlje na Dunaj.

— Ministerstvo kmetijstva je kranjski kmetijski družbi dovolilo za tekoče leto podpore in sicer: 1. Za vrte ljudskih šol, 2. za napravo vodnjakov, 3. za ustanovitev sirarskih družeb, 4. za razdelitev ovac ukviškega (koroškega) plemena. Prošnje za eno ali drugo vrsto teh podpor se imajo poslati zadnji čas do 1. avgusta t. l. in sicer: Za podporo šol-

skih vrtov mora prošnjo narediti krajni šolski svet in dokazati potrebo tega, česar prosi; prošnjo za vodnjake mora vložiti županstvo občine, popisati in dokazati potrebo vodnjaka, in koliko počez bode stala cela naprava; prošnjo za podporo sirarske družbe mora narediti prvostnik na novo se ustanovljajoče sirarske družbe; prošnjo za ovce vložiti prošnjik sam, z dokazom, da on že redi ovce in da je kraj njegov pripraven za ovčjo rejo. — Prošnjo vseh imenovanih 4 vrst mora pa potrditi s podpisom svojim tudi predstojnik tiste kmetijske podružnice, v kateri prošnjik stanuje. Na prošnje, ki niso tako narejene in potrjene, se ne bode oziralo. Pošiljajo naj se pa take prošnje glavnemu odboru c. k. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

— Lahonska nestrpljivost. Goriški Slovenci bi bili radi slišali in videli na goriškem gledališčnem odru pevce in igralce „dramatičnega društva“, posebno jih je mikala nova opereta „Čarovnica.“ Zato so poslali vodstvu „dramatičnega društva“ prošnjo, naj bi prišli slovenski dramatikarji vsaj za dva večera iz omenjenega namena v Gorico, in društvo se je ravno začelo posvetovati, kako bi bilo to mogoče. Ali vse to so hipoma prestrigli goriški Lahi in lahoni, in pokazali, da so v sovraštvo do vsega, kar je slovensko, našim „Ultrancem“ kakor jajce jajcu podobni. Dasi-ravno je gledališče v Gorici skoro vse leto prazno in ga prepuščajo vsaki, če še tako slabi nemški potujajoči igralni družbi v porabo, so vendar odbili goriškim Slovincem prošnjo za prepuščenje odra za par slovenskih predstav. Sodbo o takem ravnanju prepuščamo občinstvu.

— Vojaška godba izsikana. Na Českem je bila pri nekej slavnosti vojaška godba izsikana, to je: žvižgali in šumeli so jej, da je morala jenjati. Kriv je bil polkovnik, ki je vse narodne melodije iz programa izbrisal. Našemu domačemu polku Kuhnu se tega nij treba bati, kajti nikdar se niji slišala od njega v Trstu kaka narodna melodija, pač pa od Hrvatov! — pravi prav dobro tržaški list „Edinost“

— Število blaznik je po najnovejših statističnih poročilih silno narastlo. Na Francoskem se je v zadnjih 34 letih, v Nizozemskem pa celo 25 letih pomnožilo štirkrat, v Angliji se je v 24 letih pomnožilo trikrat. Največ norcev ima Pruska, l. 1867 imela jih je 37.000, l. 1871 pa že 55.000. To je blažena dežela!

— Dober sosed. Lovec: Dovolite, prijatelj, da smem ustreliti raco tukaj v potoku? Dam vam zanj goldinar.“ Kmet: „Da, dragi gospod, prav rad.“ Lovec plača goldinar; vstrelji raco; ker se mu dopade zabava, plača še za eno in jo vstrelji. Lovec: „Dovolite, da vstrelim še tretjo?“ Kmet: „O le, le streljajte, tem bolji, ker race niso moje, ampak sosedove.“

— Svoboda. „Kaj govorite o svobodi?“ rekel je imeniten Oger Angležu, ki je slavil prostost vladajočo v Angležkej. „Na mojih posestvih na Ogerskem, tam je prostost. Le pridite, dam vam jih naštetih kacic petdeset in nihče se ne bo zmenil za to. Terembalta! To je svoboda! — Poskusite kaj tacega v vašej Angliji, bode videli, kaj bo!“

Umrlj so:

Od 11.—17. maja. Janez Pelan, delavec, 41 l., za pljučno sušico. Ivana Verčič, usnarskega delavca otrok, 16 m., za pljučnico. Franciška Mahkota, hiš. pos. otrok, 4 dni, za božjastjo. Jože Krašovic, nadzornik, 61 l., za vnetjem možg. mreže. Eda Deu, odvetnika otrok, 14 m., za vnetjem v glavi. Jurij Pirc, čevljar, 24 l., za gnitjem noge. Jakob Železnikar, postrešček, 47 l., za jetiko.

Klotilda Paller, vladnega svetovalca otrok, 13 m., za oslabiljenjem. Ivana Kornič, kazniln. nadzornika otrok, 4 m., za prehlajenjem vratu. Urš. Boštjan, delavka, 38 l., za sušico. Marija Vidmar, delavka otrok, 3 ted., na Mahu, za božjastjo. Gosp. Jan. Ravnikar, bivši trgovec, 76 l., za omečenj. možgan. G. Fr. Haschal, c. kr. stotnik v pokoju, 68 l., za oslabilj. možgan.

Eksekutivne dražbe.

19. maja. 3. Jan. Žnidaršič-ovo iz Močvirja (648 gl.) v Krškem. — 3. Peter Obreza-vo iz Sela (556 gl.) v Litiji. — 3. Ant. Martučič-ovo iz Bučke (50 gl.) v Krškem. — 3. Jože Borišek-ovo (2150 gl.) v Litiji. — 3. Jernej Bambič-ovo iz Hriba (875 gl.). — 3. Tone Petelin-ovo iz Vel. Poljan (1950 gl.), obe v Ribnici. — 2. J. Gašperlin-ovo (388 gl.) v Kamniku. — 2. Fr. in Jak. Šantelj-ovo iz Belskega. — 2. Greg. Sekarn-ovo iz Bistrice (650 gl.), obe v Postojni. — 2. Tone Kregar-jevo iz Vrbovca (2200 gl.). — 2. Jak. Primc-ovo iz Celja (1425 gl.), obe v Bistrici. — 2. Jan. Jaklevo-ovo iz Dolenje Lokvice (1550 gl.) v Metliki. — 2. Mete Možina-ve iz Koč (2540 gl.). — 3. Gregor Miklavčič-ovo iz Belika, obe v Postojni. — 2. Andr. Ukmar-jevo iz Ustja (280 gl.) v Ipavi. — 1. Marije in Jože Dovgan-ovo iz Stare Sušice (7000 gl.) v Postojni. — 2. Helene Martinčič-ove iz Jarčeka (30 gl.) v Krškem. — 1. Leop. Maci-jevo na Brdu. — 1. M. Bukovc-ovo iz Šmarjete (1000 gl.). — 1. Jan. Iljaš-ovo iz Šmarjete (80 gl.), obe v Mokronogu.

20. maja. 3. Antonije Grbe-ovo (6000 gl.) v Loku. — 3. Marije Kopin-ove iz Penuš (1605 gl.) v Krškem. — 3. Andr. Drmastja-vo iz Ježice (3478 gl.). — 3. Jak. Kaluža-vo iz Senožec (540 gl.). — 3. Jože Grag-ovo iz Gor. Kašlja (2727 gl.). — 3. Jože Požlep-ovo iz Plešivc (593 gl.), vse v Ljubljani. — 3. Tone Polh-ovo iz Sinadol (2620 gl.). — 3. Jože Babic-ovo iz Sinadol (438 gl.), obe v Senožecah. — 3. Andr. Žnidaršič-ovo iz Bloške police (760 gl.) v Ložu. — 3. Jakob Borinc-ovo iz Gor. Kašlja (1648 gl.) v Ljubljani. — 3. Andr. Novak-ovo iz Famelj (1427 gl.). — 3. Jan. Posega-vo iz Razdrtega (1200 gl.), obe v Senožecah. — 3. Jan. Mazar-jevo iz Podgore (40 gl.) v Laščah. — 3. Marije Kokalj-ovo iz Kropce (730 gl.) v Radoljci. — 2. Tine Kikelj-ovo iz Zapotoka (2931 gl.). — 2. Matija Zakrajšek-ovo iz Suše (1488 gl.). — 2. Jern. Novak-ovo iz Brezovice (2321 gl.). — 2. Franc Strežek-ovo iz Malega vrha (2655 gl.). — 2. Marije Ramovš-ovo iz Broda (2000 gl.). — 2. Marije Žitnik-ovo iz Vina (1598 gl.). — 3. Tone Drglin-ovo iz Lanisča (6957 gl.), vse v Ljubljani.

Telegrafične denarne cene 17. maja.

Papirna renta 64.95 — Srebrna renta 69.25 — 1860letno državno posojilo 109 — — Bankinske akcije 832 — Kreditne akcije 131.60 — London 120 — — Srebro 102.80 — Ces. kr. cekini 5.65 — 20frankov 9.55 1/2.

Denarstvene cene. 16. maja.

	Denar.	Blago.
Državni fondj.		
5% avstrijska papirna renta	65.55	65.70
5% renta v srebru	69.50	69.60
Srečke (lozi) 1854. l.	105.—	105.25
„ „ 1860. l. celi.	110.25	110.50
„ „ 1860. l., petinke	116.50	117.—
Premijski listi 1864. l.	130.75	131.25
Zemljišćine odveznice.		
Štajarske po 5%	95.50	96.50
Kranjske, koroške in primorske po 5%	95.—	—
Ogerske po 5%	75.75	76.75
Hrvaške in slavonske po 5%	83.—	84.—
Sedmograške po 5%	76.75	75.50
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	839.—	841.—
Unionske banke	57.—	57.25
Kreditne akcije	134.20	134.40
Nižoavstr. eskomptne družbe	660.—	650.—
Anglo-avstr. banke	64.75	65.—
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 glđ. a. v.	156.—	156.50
Tržaške „ 100 „ k. d.	118.—	119.—
„ „ 50 „ „ „	56.—	56.50
Budenske „ 40 glđ. a. v.	29.50	30.50
Salmove „ 40 „ „ „	37.25	37.50
Palffy-jeve „ 40 „ „ „	28.50	29.—
Clary-jeve „ 40 „ „ „	29.—	28.50
St. Genois „ 40 „ „ „	28.—	28.50
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	22.75	23.50
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	22.50	23.—
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.64 1/2	5.65 1/2
Napoleonsd'or	9.54 1/2	9.55 1/2
Srebro	102.60	102.75